

Bod č.

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál na rokovanie Zastupiteľstva
Bratislavského samosprávneho kraja

29. mája 2020

Správa

o činnosti kultúrnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja za rok 2019

Materiál predkladá:

Mgr. Juraj Droba, MBA, MA
predseda
Bratislavského samosprávneho kraja

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Správu
4. Stanoviská komisií

Zodpovední:

Ing. Patrícia Mešťan, MA
riaditeľka
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Ing. Agáta Mikulová
riaditeľka Odboru cestovného ruchu a kultúry
Úradu Bratislavského samosprávneho kraja

Spracovatelia:

Renáta Staněková
referentka oddelenia kultúry

Rudolf Zaťko
referent oddelenia rozpočtu

Bratislava
máj 2020

N á v r h u z n e s e n i a

UZNESENIE č./2020
zo dňa 29. 05. 2020

Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja po prerokovaní materiálu

b e r i e n a v e d o m i e

Správu o činnosti kultúrnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja za rok 2019.

Dôvodová správa

Oblasť podpory kultúry patrí medzi základné originálne kompetencie vyšších územných celkov, ktoré taxatívne vymedzuje zákon NR SR č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch (§ 4 ods. (1) a zákon NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov (§ 3 ods. i) až l)).

V súlade s pôsobnosťou samosprávnych krajov, vymedzenou v citovaných zákonoch, **Bratislavský samosprávny kraj zriaďuje sedem kultúrnych zariadení**: štyri divadlá, kultúrno-osvetové stredisko, múzeum a knižnicu, ktoré tvoria základnú kultúrnu infraštruktúru BSK. Kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK majú právnu subjektivitu a všetky hospodária v režime príspevkových organizácií.

Oddelenie kultúry Úradu Bratislavského samosprávneho kraja každoročne spracováva a predkladá do Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja **správu o činnosti kultúrnych zariadení**. Ide o informačný materiál, ktorý predstavuje činnosť, aktivity, podujatia a základné štatistické a ekonomické údaje o kultúrnych zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK za obdobie predchádzajúceho roka.

Predložená správa v stručnej forme informuje o plnení hlavných funkcií, predstavuje činnosť, aktivity a podujatia kultúrnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja za rok 2019 v kontexte základných programových dokumentov Bratislavského samosprávneho kraja Stratégia rozvoja kultúry 2015 - 2020, Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2014 - 2020, Akčný plán implementácie PHSR 2014 - 2020, ako aj v spojitosti s činnosťou oddelenia kultúry Úradu Bratislavského samosprávneho kraja. Cieľom predloženého materiálu je poskytnúť o činnosti kultúrnych zariadení adekvátnu informáciu poslancovi Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja, ale aj širšej verejnosti.

Predkladatelia a spracovatelia materiálu odporúčajú Zastupiteľstvu BSK predložený návrh materiálu prerokovať a zobrať na vedomie.

SPRÁVA O ČINNOSTI KULTÚRNYCH ZARIADENÍ V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

Podpora kultúry, kultúrnych aktivít, podujatí a ochrany kultúrneho dedičstva a ich prezentácia patria medzi základné originálne kompetencie vyšších územných celkov, ktoré sú vymedzené platným legislatívnym rámcom. Je to predovšetkým zákon NR SR č. 302/2001 Z. z. o samosprávnych krajoch a zákon NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v znení neskorších predpisov.

Uvedené kompetencie a úlohy sú rozpracované v základných programových dokumentoch BSK (Stratégia rozvoja kultúry BSK na roky 2015 - 2020, Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja BSK na roky 2014 - 2020, Akčný plán BSK pre implementáciu PH SR BSK na roky 2014 - 2020, Územný plán regiónu - Bratislavský samosprávny kraj), a to v súlade so špecializovanými právnymi normami pre jednotlivé oblasti kultúry, najmä v súlade so zákonom NR SR č. 103/2014 Z. z. o divadelnej činnosti a hudobnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákonom NR SR č. 206/2009 Z. z. o múzeách a galériách v znení neskorších zmien a doplnkov, zákonom NR SR č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti, zákonom NR SR č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákonom NR SR č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch v znení neskorších úprav a doplnkov, zákonom NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších úprav a doplnkov, zákonom NR SR č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom v znení neskorších úprav a doplnkov.

Bratislavský samosprávny kraj v súlade s vymedzeným kompetenčným rámcom a programovými strategickými materiálmi vytvára a zabezpečuje podmienky rozvoja kultúry v bratislavskom regióne priamo, prostredníctvom svojich orgánov a príslušných organizačných zložiek Zastupiteľstva a Úradu BSK (komisia kultúry, odbor cestovného ruchu a kultúry, oddelenie kultúry), organizovaním vlastných aktivít a podujatí, ale najmä prostredníctvom odborných a špecializovaných organizácií, kultúrnych zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

Oddelenie kultúry je organizačne začlenené do Odboru cestovného ruchu a kultúry. V roku 2018 prešlo mnohými personálnymi zmenami, ale už počas prvých mesiacov v roku 2019 sa situácia zmenila a oddelenie bolo zastabilizované postupným nástupom štyroch odborných zamestnancov. Oddelenie kultúry zodpovedá za strategické smerovanie rozvoja kultúry a kreovanie a napĺňanie procesov kultúrneho plánovania ukotvených v strategických sektorových dokumentoch pre kultúru. Ďalším nástrojom na zabezpečenie rozvoja kultúry je Bratislavská regionálna dotačná schéma na podporu kultúry, prostredníctvom ktorej BSK podporuje najmä nezriaďovanú kultúru v regióne. Oddelenie kultúry vytvára podmienky na tvorbu, prezentáciu a rozvoj kultúrnych hodnôt a kultúrnych aktivít a ochranu pamiatkového fondu v regióne, koordinuje činnosť zriaďovaných kultúrnych zariadení a vytvára organizačno-ekonomické, materiálno-technické a personálne podmienky pre ich efektívne pôsobenie. Podporuje významné regionálne kultúrne aktivity formou spolupráce prostredníctvom účelovo viazaných finančných prostriedkov.

Kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK hospodária v režime príspevkových organizácií a disponujú plnou právnou subjektivitou. Vo svojej činnosti a pri správe zvereného majetku BSK sú viazané najmä vyššie uvedenými špecializovanými zákonmi a nadväzujúcimi vykonávacími predpismi, zákonom NR SR č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách verejnej správy v znení neskorších predpisov a zákonom NR SR č. 446/2001 o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov a ďalšími všeobecne záväznými právnymi normami. Vo svojej činnosti vychádzajú zo základných zriaďovacích dokumentov a riadia sa uzneseniami Zastupiteľstva BSK, všeobecne záväznými

nariadeniami BSK a ďalšími internými predpismi BSK, spolupracujú s orgánmi štátnej správy, orgánmi samospráv miest a obcí, ďalšími odbornými inštitúciami a stavovskými združeniami. Kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK sú verejné inštitúcie a plnia kultúrnu, umeleckú, osvetovú, vzdelávaciu, akvizičnú, informačnú, metodickú a ďalšie funkcie, vymedzené príslušnými ustanoveniami špecializovaných právnych noriem.

Bratislavský samosprávny kraj zriaďuje sedem kultúrnych zariadení. Štyri z nich sú divadlá a sídli na území Bratislavy: Divadlo ARÉNA, Divadlo ASTORKA KORZO´90, Divadlo LUDUS a Bratislavské bábkové divadlo. Mimo Bratislavy sídli Malokarpatské osvetové stredisko v Modre, Malokarpatská knižnica v Pezinku a Malokarpatské múzeum v Pezinku. **Svoju činnosť vykonávajú v súlade s úsilím BSK saturovať potreby a záujmy obyvateľov kraja v oblasti kultúry na celom svojom území, bez ohľadu na sídla kultúrnych zariadení.** Toto poslanie sa jednotlivé kultúrne zariadenia usilujú naplniť či už ako spádové inštitúcie, prostredníctvom vysunutých pracovísk (v prípade divadiel zájazdovými vystúpeniami), regionálnymi podujatiami, partnerstvami a spoluprácou s inými subjektmi, sieťovaním viacerých subjektov pri realizácii podujatí a projektov, alebo koordinačno-metodickou činnosťou. Kultúrne zariadenia zároveň poskytujú služby aj návštevníkom regiónu, angažujú sa v nadregionálnych aktivitách a priamo participujú na tvorbe, ochrane a prezentácii kultúrnych hodnôt a vytváraní dobrého mena BSK doma aj v zahraničí.

V roku 2019 v siedmich kultúrnych zariadeniach pracovalo celkovo 164,5 zamestnancov (prepočítané plné pracovné úväzky).

Nasledujúca tabuľka obsahuje kvantitatívnu rekapituláciu činností jednotlivých kultúrnych zariadení v roku 2019. Prehľadne sumarizuje aktivity realizované v rozsahu základného poslania zariadení, podujatia v súčinnosti s Úradom BSK, ako aj v spolupráci s inými subjektmi, účasti na festivaloch, súťažiach, prehliadkach a ďalšie kultúrne a spoločenské podujatia, ako aj podujatia nad rámec plnenia hlavných úloh, realizované smerom k verejnosti. Pre porovnanie je uvedený aj počet zamestnancov jednotlivých kultúrnych zariadení:

Tabuľka č. 1: Počet zamestnancov a počet aktivít kultúrnych zariadení v r. 2019

Názov zariadenia	Počet zamestnancov	Počet aktivít
Divadlo ARÉNA	32	166
Divadlo ASTORKA KORZO´90	38	160
Bratislavské bábkové divadlo	36	322
Divadlo LUDUS	9	49
Malokarpatské múzeum Pezinok	18	127
Malokarpatské osvetové stredisko Modra	13	65
Malokarpatská knižnica v Pezinku	18,5	370

Zameranie a forma aktivít sú rozdielne v závislosti od odborného zamerania jednotlivých inštitúcií. Podrobnejšie sú rozvedené v komentári o činnosti jednotlivých kultúrnych zariadení.

Prehľad rozpočtu a čerpania finančných prostriedkov kultúrnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK v roku 2019.

Rozpočet a čerpanie rozpočtu 2019

Schválený rozpočet na rok 2019 pre kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK predstavoval celkom sumu 7,6 mil. EUR. Úpravami rozpočtu k 31.12.2019 bol rozpočet upravený na sumu 7,2 mil. EUR. Čerpanie finančných prostriedkov k 31.12.2019 z rozpočtu BSK celkom bolo vo výške 6,3 mil. EUR.

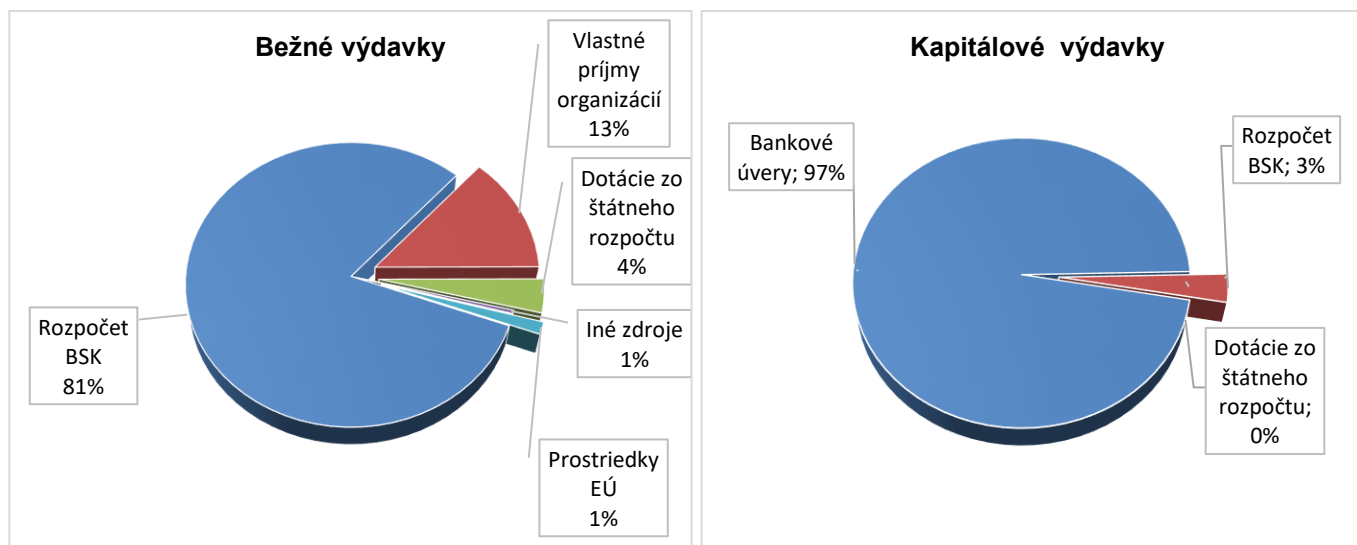
Tabuľka č. 2: Bežné výdavky v EUR

Zdroj financovania	Schválený rozpočet na rok 2019	Upravený rozpočet k 31.12.2019	Čerpanie k 31.12.2019	Čerpanie k 31.12.2019 v %	Rozdiel čerpania k upravenému rozpočtu
Rozpočet BSK	4 509 331	4 570 225	4 570 225	100%	0
Vlastné príjmy organizácií	717 111	995 444	750 163	75%	245 281
Dotácie zo štátneho rozpočtu	54 900	293 331	215 114	73%	78 216
Iné zdroje	8 000	24 211	22 491	93%	1 720
Prostriedky EÚ	0	77 955	77 955	100%	0
Celkom	5 289 342	5 961 165	5 635 947	95%	325 8

Tabuľka č. 3: Kapitálové výdavky v EUR

Zdroj financovania	Schválený rozpočet na rok 2019	Upravený rozpočet k 31.12.2019	Čerpanie k 31.12.2019	Čerpanie k 31.12.2019 v %	Rozdiel čerpania k upravenému rozpočtu
Rozpočet BSK	1 401 859	572 396	133 918	23%	438 478
Bankové úvery	884 092	521 562	507 417	97%	14 145
Dotácie zo štátneho rozpočtu	0	7 200	7 200	100%	0
Celkom	2 285 951	1 101 158	648 535	59%	452 623

Financovanie kultúrnych zariadení podľa čerpania zdroja financií k 31. 12. 2019

Prehľad financovania podľa jednotlivých kultúrnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK.

Tabuľka č. 4: Financovanie kultúrnych zariadení podľa zdroja financií – bežné výdavky v EUR

Názov organizácie / zdroj financovania	Schválený rozpočet na rok 2019	Upravený rozpočet k 31.12.2019	Čerpanie k 31.12.2019	Čerpanie k 1.12.2019 v %	Rozdiel čerpania k upravenému rozpočtu
Bratislavské bábkové divadlo	919 900	1 068 017	947 766	89%	120 251
Rozpočet BSK	839 900	862 076	862 076	100%	0
Vlastné príjmy organizácie	80 000	141 620	41 868	30%	99 751
Dotácie zo štátneho rozpočtu	0	64 321	43 821	68%	20 500
Divadlo ARÉNA	1 410 000	1 506 690	1 376 198	91%	130 492
Rozpočet BSK	1 045 000	1 047 320	1 047 320	100%	0
Vlastné príjmy organizácie	365 000	415 370	314 878	76%	100 492
Dotácie zo štátneho rozpočtu	0	44 000	14 000	32%	30 000
Divadlo ASTORKA Korzo '90	1 109 447	1 400 451	1 381 842	99%	18 609
Rozpočet BSK	949 397	1 026 719	1 026 719	100%	0
Vlastné príjmy organizácie	160 050	295 919	292 310	99%	3 609
Dotácie zo štátneho rozpočtu	0	74 463	59 463	80%	15 000
Iné zdroje	0	3 350	3 350	100%	0
Divadlo LUDUS	512 287	522 723	505 745	97%	16 978
Rozpočet BSK	469 156	469 156	469 156	100%	0
Vlastné príjmy organizácie	34 131	34 131	17 153	50%	16 978
Dotácie zo štátneho rozpočtu	9 000	19 436	19 436	100%	0
Malokarpatská knižnica v Pezinku	371 158	412 744	399 634	97%	13 110
Rozpočet BSK	361 408	366 642	366 642	100%	0
Vlastné príjmy organizácie	9 750	12 797	12 403	97%	394
Dotácie zo štátneho rozpočtu	0	32 918	20 202	61%	12 716
Iné zdroje	0	386	386	100%	0
Malokarpatské múzeum v Pezinku	442 794	488 577	481 681	99%	6 896
Rozpočet BSK	411 294	420 214	420 214	100%	0
Vlastné príjmy organizácie	23 500	36 189	31 013	86%	5 176
Dotácie zo štátneho rozpočtu	0	11 700	11 700	100%	0
Iné zdroje	8 000	20 474	18 754	92%	1 720
Malokarpatské osvet. stredisko v Modre	523 756	561 963	543 082	97%	18 881
Rozpočet BSK	433 176	378 097	378 097	100%	0
Vlastné príjmy organizácie	44 680	59 418	40 537	68%	18 881
Dotácie zo štátneho rozpočtu	45 900	46 493	46 493	100%	0
Prostriedky EÚ	0	77 955	77 955	100%	0
Celkom	5 289 342	5 961 165	5 635 947	95%	325 218

Rozdiel pri dotáciách zo štátneho rozpočtu v čerpaní rozpočtu oproti upravenému rozpočtu tvoria dotácie, ktoré kultúrnym zariadeniam boli pripísané na účet v roku 2019, ale ich čerpanie a vyúčtovanie je zmluvne možné realizovať aj v roku 2020.

Vlastné príjmy organizácie - rozdiel medzi čerpaním a upraveným rozpočtom tvoria výdavkovú časť zostatku vlastných finančných prostriedkov organizácií, ktoré môžu použiť v roku 2019.

Tabuľka č. 5: Financovanie kultúrnych zariadení podľa zdroja financií – kapitálové výdavky v EUR

Názov organizácie / zdroj financovania	Schválený rozpočet na rok 2019	Upravený rozpočet k 31.12.2019	Čerpanie k 31.12.2019	Čerpanie k 31.12.2019 v %	Rozdiel čerpania k upravenému rozpočtu
Bratislavské bábkové divadlo	444 242	145 630	124 345	85%	21 285
Rozpočet BSK	0	78 900	73 105	93%	5 795
Bankové úvery	444 242	66 730	51 240	77%	15 490
Divadlo Astorka	0	42 030	42 030	100%	0
Rozpočet BSK	0	15 558	15 558	100%	0
Bankové úvery	0	26 472	26 472	100%	0
Divadlo ARÉNA	0	7 200	7 200	100%	0
Dotácie zo štátneho rozpočtu	0	7 200	7 200	100%	0
Divadlo Ludus	60 000	0	0	0%	0
Bankové úvery	60 000	0	0	0%	0
Malokarpatské múzeum v Pezinku	1 768 002	811 392	439 139	54%	372 253
Rozpočet BSK	884 092	411 319	406 219	99%	5 100
Bankové úvery	883 910	400 073	32 920	8%	367 153
Malokarpatská knižnica	13 707	13 707	0	0%	13 707
Bankové úvery	13 707	13 707	0	0%	13 707
Malokarpatské osv. stredisko v Modre	0	81 199	35 821	44%	45 378
Rozpočet BSK	0	15 785	12 535	79%	3 250
Bankové úvery	0	65 414	23 286	36%	42 128
Celkom	2 285 951	1 101 158	648 535	59%	452 623

Bratislavské bábkové divadlo – v roku 2019 sa z úverových zdrojov hradili zmeny v projektovej dokumentácii k rekonštrukcii divadla vo výške 51 240 Eur. Z rozpočtu BSK sa čerpal autorský dozor pri rekonštrukcii vo výške 2 190 Eur a zabezpečenie asanácie nosného muriva javiska a hľadiska vo výške 70 915 Eur.

Divadlo Aréna – v roku 2019 bola vypracovaná časť projektovej dokumentácie vo výške 7 200 Eur. Výdavky boli hradené z dotácie z MF SR na roky 2017 - 2019.

Divadlo Astorka – z rezervného fondu bola hradená predelová stena s dvojdvierami, opona a bočné výkryty stien do nového priestoru vo výške 15 558 Eur. Z úverových zdrojov bol uskutočnený nákup digitálneho mixážneho pultu s príslušenstvom vo výške 26 472 Eur.

Malokarpatské osvetové stredisko – z úverových zdrojov boli v roku 2019 hradené stavebné práce / Kultúrno-kreatívne oživenie tradícií HERITAGE SK-AT / vo výške 23 286 Eur. Z rezervného fondu boli čerpané akcie: činnosť autorského dozoru na stavbe „HERITAGE SK-AT“ vo výške 6 250 Eur, návrh reštaurovania súsošia Pieta v Modre, vrátane výskumu „HERITAGE SK-AT“ vo výške 3 000 Eur, odkúpenie 1 ks pripojovacieho oceľového plynovodu DN 32, 5kpa vo výške 511 Eur, demontáž plynovej kotolne za 440 Eur, odpojenie plynovej prípojky a nastavenie plynového kotla vo výške 2 333 Eur.

Malokarpatské múzeum v Pezinku – v roku 2019 sa z úverových zdrojov hradil nákup úžitkového automobilu vo výške 16 490 Eur, projektová dokumentácia k rekonštrukcii podkrovia múzea vo výške 6 000 Eur a projektová dokumentácia k rekonštrukcii a adaptácii delimitovanej budovy v Stupave – rozšírenie Múzea Ferdiša Kostku vo výške 10 430 Eur. Z rozpočtu BSK sa kofinancoval projekt „Vybavenie depozitáru dreva a kovu“ vo výške 415 Eur. Z rezervného fondu sa hradili stavebné práce / rekonštrukcia Synagógy v Senci a novostavba infopavilónu vo výške 401 204 Eur . Taktiež sa hradila časť projektovej dokumentácie

k rekonštrukcii Synagógy v Senci / úprava areálu / vo výške 2 680 Eur a projektová dokumentácia k vybaveniu interiéru Synagógy v Senci vo výške 1 920 Eur.

Tabuľka č. 6: Prehľad čerpania rozpočtu celkom v členení podľa jednotlivých kultúrnych zariadení za roky 2017 – 2019 v EUR.

Názov organizácie	Čerpanie k 31.12.2017	Čerpanie k 31.12.2018	Čerpanie k 31.12.2019
Bratislavské bábkové divadlo	871 996	1 017 026	1 072 111
Divadlo ARÉNA	1 380 917	1 678 843	1 383 398
Divadlo ASTORKA Korzo '90	1 191 763	1 282 733	1 423 872
Divadlo LUDUS	309 937	433 205	505 745
Malokarpatská knižnica v Pezinku	337 307	408 343	399 634
Malokarpatské múzeum v Pezinku	699 890	632 348	920 820
Malokarpatské osvet. stredisko v Modre	619 791	556 295	578 903
Celkový súčet	5 411 601	6 008 793	6 284 482

DIVADLO ARÉNA

Foto archív BSK, Divadlo ARÉNA, Odovzdávanie Cien Samuela Zocha, december 2019

Divadlo ARÉNA sídli v historickej budove z roku 1898 na petržalskom nábreží Dunaja (Viedenská cesta č. 10). Objekt budovy je národnou kultúrnou pamiatkou a je situovaný na mieste, kde v minulosti stál jeden z najstarších divadelných stánkov v Bratislave – amfiteáter s rovnakým názvom z roku 1828. Budova divadla je vo vlastníctve Bratislavského samosprávneho kraja. Maximálna kapacita veľkej divadelnej sály je 318 divákov, pri štandardnej úprave hľadiska a javiska je to 264 miest. Štúdiový divadelný priestor Loft Aréna ponúka miesta pre cca 80 divákov. Divadlo nemá stály umelecký súbor.

Divadlo od svojho vzniku prináša tituly, ktoré na domácich javiskách ešte neboli uvedené a ktoré oslovujú aj náročného diváka. Do povedomia verejnosti sa zapísali predovšetkým inscenácie pod názvom „občiansky cyklus“, venované najzávažnejším a najkontroverznejším vnímaným témam našich dejín a súčasnosti. Na javisku sa aj v roku 2019 striedala súčasná i klasická činohra, opera, rockové a džezové koncerty a pokračoval projekt Ultimatívne kino ARÉNA, zameraný na prezentáciu filmovej klasiky.

Objekt divadla bol v polovici 90-tych rokov minulého storočia rekonštruovaný bez vybudovania potrebného technického a prevádzkového zázemia, čo negatívne ovplyvňuje prevádzkový chod, no najmä ďalší rozvoj divadla. Z uvedeného dôvodu je plánovaná rekonštrukcia a modernizácia divadelných priestorov. Predmetom rekonštrukcie bude modernizácia javiska a javiskovej techniky, vybudovanie povraziska, modernizácia hľadiska a vybudovanie prevádzkového zázemia. V priebehu uplynulého roka boli zapracované pripomienky a skompletizovaná projektová dokumentácia, podaná žiadosť na vydanie stavebného povolenia na príslušnej mestskej časti BA V a pripravuje sa proces vypísania verejného obstarávania na dodávateľa stavebných prác. Predpokladané výdavky na rekonštrukciu Divadla Aréna sú v celkovej výške 5 880 000.- EUR.

Premiéry

Aréna sa rokmi vyprofilovala ako divadlo s jasným politickým myslením a spoločenskou angažovanosťou, prináša každú sezónu nové témy. Spolupracuje s etablovanými režisérmi z domáceho i zahraničného prostredia, prináša priame prenosy z Metropolitnej opery v New Yorku, organizuje jazzové koncerty, Detskú univerzitu Komenského a od februára 2015 premieta najväčšie skvosty domácej a svetovej kinematografie.

Divadlo ARÉNA pripravilo v roku 2019 spolu päť premiér. Ako prvá mala vo februári premiéru inscenácia hry **Josef Švejk** na motívy románu Jaroslava Haška v réžii Jakuba Nvotu, groteska plná ľudských karikatúr, podivných figúrok a neobvyklých situácií o žalostných pomeroch panujúcich v rozkladajúcom sa Rakúsku-Uhorsku.

V poradí druhá inscenácia **BIBLIA** v autorskej a režijnej úprave Rastislava Balleka predstavila formou hudobno-dramatickej básne dejiny človeka od stvorenia sveta až po vzkriesenie. Vybrané príbehy zo Starého a Nového zákona, ktoré kladú nadčasové otázky o morálke, svedomí, viere a sile duchovna v dobe, kedy sa základné piliere našej európskej spoločnosti zmietajú v pochybnostiach. Scénické čítanie biblických príbehov v podaní Juraja Kukuru vzniklo ako koncept hudobno-divadelného, ale i výtvarného performancu, jedinečného projektu v koprodukcii so Slovenskou filharmóniou. Inscenácia je súčasťou tzv. Občianskeho cyklu Divadla Aréna.

Ďalšiu novú premiéru ponúklo divadlo 7. októbra 2019 pod názvom **Na mol**, najnovšiu inscenáciu známej dánskej autorskej dvojice Thomas Vinterberg a Mogens Rukov, ktorá priniesla na javisko vtipný príbeh štyroch starších dám, ktoré svoju samotu a nudu liečia alkoholom. Rovnako ako ostatné tituly v repertoári Divadla ARÉNA, aj hra Na mol je výnimočná. Divákov prekvapila aj návratom ku koreňom divadelnej histórie, kedy boli výlučne muži na javisku ženami.

Divadlo ARÉNA pripravilo ďalšiu premiéru v priestoroch LOFT ARÉNA dňa 25. októbra 2019, komickú drámu **Lekcia** z pera popredného predstaviteľa absurdného divadla Eugèna Ionesca. Trojica skvelých protagonistov na javisku rozohrala absurdný vzťahový trojuholník odhaľujúci brutálnu podstatu pravdy veľkého divadla sveta, ktorá je komická i tragická zároveň.

Pre detského diváka si divadlo pripravilo v závere roka, 8. decembra 2019 premiéru hry Ulricha Huba **Zvieratka na letisku** v režijnej úprave Juraja Bielika. Rozprávka s pesničkami o tom, že lož má krátke nohy a klamať sa nevypláca priniesla na javisko príbeh zvieratiek, ktoré sa ocitli v nezvyčajnej situácii opustené na letisku bez života a spoločnými silami sa usilujú vzniknuté problémy riešiť.

Multižánrové, multikultúrne projekty

Priestory Divadla Aréna sa počas roka 2019 naplnili ďalšími podujatiami, pokračoval úspešný cyklus džezových koncertov **Jazz v Aréne, spolu 8 večerov**, program ESPRIT – VEČER JAZZOVÝCH CIEN 30. 4. 2019, benefičný koncert POČUŤ SRDCOM usporiadali 10. 5. 2019, podujatie ROMA SPIRIT organizovali 30. 11. 2020 a v závere roka sa konali v dňoch 6. – 7. decembra 2020 GYPSY JAZZ FESTIVAL a pre sociálnych pracovníkov pripravili v divadle Slávnostný večer pod názvom Vianočné zvonenie.

Už jedenástu sezónu Divadlo Aréna pokračovalo v projekte prenosov operných predstavení z **Metropolitnej opery v New Yorku**, spolu predstavilo 9 titulov vo vysokej kvalite prenosu – boli to opery ADRIANA LACOUVER, CARMEN, DCÉRA PLUKU, VALKÝRA, DIALÓGY KARMELITÁNOK, TURANDOT, MANON, MADAME BUTTERFLY a ACHNATON.

V rámci už zabehnutého projektu **Ultimatívne kino** v Aréne v sekciách Legendárne televízne pondelky a Najkrajšie filmy nášho života premietli celkom 18 filmov zo svetovej a slovenskej filmovej klasiky.

Divadlo Aréna a Univerzita Komenského v Bratislave zorganizovali už 17. ročník letnej univerzity pre deti od 9 do 14 rokov.

Myšlienka vzniku **Detskej Univerzity Komenského (DUK)** bola inšpirovaná existenciou detských univerzít na celom svete, kde tieto projekty spĺňajú funkciu podpory vzdelávania

mladých talentovaných žiakov. Súčasne sa tak využívajú priestory a kapacita divadla počas divadelných prázdnin a zmysluplne sa doplnila ponuka letných podujatí pre deti a mládež. Študenti DUK 2019 absolvovali 8 odborných prednášok, mali príležitosť zúčastniť sa exkurzie do NR SR a na parlamentnej Hodine otázok interpelovať politikov. Súčasťou DUK sú každoročne mnohé sprievodné akcie, v roku 2019 to boli predovšetkým Army workshop, workshop s TA3, Moja vízia budúcnosti, návšteva SNM, IT workshop Apka budúcnosti, prehliadka Energolandu v Mochovciach, výlet Loďou za umením do Danubiany, prednáška Sme finančne gramotní, Street Dance Workshop, návšteva Národnej rady SR spojená s parlamentnou hodinou otázok a mnohé ďalšie.

Divadelné festivaly, hostovanie

S divadelným predstavením Biblia sa divadlo predstavilo na júnovom festivale Dotyky a spojenia 2019 v Martine. S predstavením Josef Švejka vystúpil súbor na Festivale evropských regionů v Hradci Králové, CZ divadlo hostovalo v slovenských mestách Trenčín 14. 9. 2019 s predstavením Tiso na festivale Sám na javisku – festival jedného herca, v Nitre na festivale Divadelná Nitra sa predstavili s hrou Biblia, na Vianočnom festivale Vianoce na Myjave uviedli v decembri Josefa Švejka a v závere roka na podujatí Advent na provázku v Brne, CZ opäť odohrali predstavenie Biblia.

Nominácie a ocenenia

Výročnú cenu Literárneho fondu v oblasti divadelného umenia získal Juraj Kukura za účinkovanie v hre Biblia, na Cenu Akadémie za divadelnú inscenáciu sezóny 2018/2019 bola nominovaná do finálového kola ceny inscenácia Biblia.

Využívanie externých zdrojov

Divadlo získalo v roku 2019 z Fondu na podporu umenia Ministerstva kultúry SR finančné prostriedky v celkovom objeme 34.000,- EUR. Žiadosť z Audiovizuálneho fondu o poskytnutie dotácie na podporu projektu KINO ARÉNA bola podporená dotáciou vo výške 4.000,- EUR, žiadosť na podporu projektu Jánošík bola podporená sumou 15.000,- EUR a na naštudovanie inscenácie Plechový bubienok získali 15.000,- EUR.

Záver

V roku 2019 navštívilo Divadlo ARÉNA celkom 28 260 návštevníkov, ktorým divadlo ponúklo okrem klasických divadelných predstavení aj 11 projekcií svetovej opery, 18 filmových projekcií a množstvo podujatí realizovaných formou prenájmu priestorov divadla iným subjektom. Divadlo ARÉNA pripravilo v roku 2019 päť premiér a zameralo sa na žánrovú pestrosť domácej scény, ktorú doplnilo festivalovou a zájazdovou činnosťou. Rozmanitá dramaturgická ponuka ako aj vyvážená a kvalitná produkcia Divadla ARÉNA dlhodobou rozširujú možnosti kultúrneho vyžitia nie len pre obyvateľov Bratislavy, ale celého regiónu a jeho návštevníkov.

DIVADLO ASTORKA KORZO´90

Foto archív Divadla ASTORKA KORZO´90, záber z predstavenia Sen noci svätóžánskej noci

Divadlo ASTORKA KORZO´90 (DAK´90) vzniklo 1. apríla 1990 v gescii Ministerstva kultúry SR. V roku 1993 bolo premenované na Divadlo ASTORKA KORZO ´90 (DAK´90). S účinnosťou od 1. apríla 2002 prešlo Divadlo ASTORKA KORZO ´90 z pôsobnosti Krajského úradu do zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja.

Divadlo nemá vlastné divadelné priestory, pôsobí v prenajatých priestoroch v budove Ministerstva kultúry SR na námestí SNP č. 33 v Bratislave. Aktuálna nájomná zmluva platí do 1. 2. 2022. Vedenie divadla spolu s administratívnym zázemím sídli v prenajatých priestoroch na Mickiewiczovej ulici v Bratislave.

Kapacita sály, v ktorej divadlo hrá, je 212 miest. Uvedené priestory nie sú v pravom zmysle slova divadelné a nie sú vybavené adekvátnou divadelnou technológiou (pôvodne slúžili ako banketová miestnosť Tatra banky, neskôr ako kino). Na menšie javiskové formy, tlačové besedy, prednášky a spoločenské stretnutia využívajú aj priestor tzv. Trezor. Divadlo DAK´90 dlhodobo patrí k najúspešnejším a umelecky najambicióznym slovenským divadelným scénam s vlastným a stálym umeleckým súborom.

Premiéry

V roku 2019 Divadlo ASTORKA KORZO´90 pripravilo tri nové divadelné inscenácie. Prvou bola v úvode roka 10. 1. 2019 divadelná hra **Čím rýchlejšie kráčam, tým som menšia**, v režijnej úprave Jakuba Nvotu. Divákovi priblížila pútavý príbeh ženy, ktorú v mladosti trafil blesk. Teraz je už stará a cíti, že jej ostal len malý kúsok života. Rozhodne sa, že s ním naloží celkom inak, ako so svojím predchádzajúcim životom. To bude jej manžel prekvapený, hoci zomrel. A vlastne bude prekvapený asi každý, koho Mathea na svojej ceste stretne.

Ďalšiu premiéru predstavilo divadlo 28. 5.2019, bola to inscenácia **Komúna** kultových dánskych autorov Thomasa Vinterberga a Mogensa Rukova, v režijnej úprave Juraja Nvotu. Vznikla pôvodne pre viedenský Burgtheater. Na základe skutočných udalostí podáva obraz rozpadu tradičnej rodiny, ale zároveň aj ľudskej neschopnosti vytvoriť iný fungujúci model

partnerských vzťahov v harmónii a pokoji. Rôznorodé formy spolužitia sa ukazujú ako dočasné. V metaforickej rovine ide o vzťah a fungovanie ľudskej spoločnosti ako takej.

Komédia **Revízor** mala premiéru 13. 11. 2019. Divákovi odhaľuje ľudskú povahu ako takú a odкрýva korupčné správanie najvyšších štátnych úradníkov v provinčnom mestečku. Od vzniku divadelnej hry v 19. storočí sprevádzajú jej uvedenie emotívne nálady a z reakcií divákov naprieč storočiami a krajinami na celom svete, téma je aktuálna stále a všade. Na motívy literárnej predlohy Nikolaja Vasilieviča Gogola hru pre divadlo našťudoval poľský režisér Lukas Kosz.

Okrem uvedených premiér a reprízovaných divadelných predstavení program v divadle obohatili aj podujatia ako Prezentácia najmladších divadelných umelcov, ocenená slovenskou divadelnou kritikou, v štúdiovej scéne DAK'90 pod názvom **Pľúca**. V marci hosťovalo v ASTORKE aj Divadlo Bolka Polívku s predstavením **Letem sokolím** a na samostatnom koncerte vystúpila jazzová speváčka **J. Gamčová**, pripravili aj podujatie, ktoré spája divadelnú imagináciu s tradičnou hudbou juhu Európy pod názvom **La Pasión Flamenca – Andalucia**. V apríli hosťovalo na scéne Divadlo na Jezerce s inscenáciou **Shylock**, v skvelej monodrame o šovinizme naprieč storočiami sa publiku predstavil Milan Kňažko. Divadlo ASTORKA KORZO'90 dáva priestor aj mladým začínajúcim umelcom. Počas roka uviedli na štyroch samostatných večeroch projekt Divadlo Prvý plán - **Pamät'**, kde sa predstavili najmladší divadelní umelci v štúdiovej scéne DAK'90.

Zájazdová činnosť a divadelné festivaly

V roku 2019 Divadlo ASTORKA KORZO'90 úspešne reprezentovalo bratislavský región na domácej scéne aj v ďalších slovenských mestách v Žiline, v Martine vystúpili v Dome odborov aj v Mestskom divadle, v závere roka odohrali dve predstavenia v Košiciach. S predstavením Lásky jednej plavovlásky sa divadlo prezentovalo v českom Tábore a v Prahe na Festivale Dni ASTORKY uviedli hru Komúna.

Divadelný súbor sa predstavil na 15. ročníku divadelného festivalu Nová Dráma/New Drama s inscenáciou **Náš človek**. Na druhom ročníku divadelného festivalu Made in Czechoslovakia v Divadle Andreja Bagara v Nitre uviedli hru **Kontajner Paríž**.

Festival ASTORKA 2019

Na jeseň pripravilo divadlo už XV. ročník **Festivalu ASTORKA 2019** s podtitulom **Divadlo v slobode. Sloboda v divadle**. Na festivale sa v úvodnom koncerte predstavil Peter Lipa a počas festivalu vystúpili hosťujúce divadelné súbory VÍGSZÍNHÁZ z Budapešti, Dejvické divadlo z Prahy, Divadlo z Dlouhé Praha a Divadlo Jonáša Záborského z Prešova. Tradičnou účasťou festivalu bol aj sprievodný program, na úvod festivalu to bola vernisáž výstavy Festival ASTORKA od počiatku do roku 2018, premietli Dokument Jana Nováka **Občan Václav Havel jede na dovolenou**, konali sa aj obľúbené Scénické rozhovory, tentokrát v podaní Davida Hrbeka s Janom Novákom a festival uzatvorila Vernisáž fotografickej výstavy **Festival Astorka 2019**.

Nominácie a ocenenia

Herečka Zuzana Konečná v ankete Dosky 2019 bola nominovaná na najlepšiu ženskú hereckú výkonnosť za postavu Anny v inscenácii hry Thomas Vinterberg, Mogens Rukov Komúna, v réžii Juraja Nvotu a získala tiež Výročnú cenu Literárneho fondu 2019 za mimoriadny herecký výkon za postavu Anny v inscenácii Thomasa Vinterberga, Mogensa Rukova Komúna, v réžii Juraja Nvotu. Juraj Kemka získal Prémium Literárneho fondu 2019 za postavu Erika v inscenácii Thomasa Vinterberga a Mogensa Rukova Komúna, v réžii Juraja Nvotu. Herec Peter Šimun získal Cenu Literárneho fondu 2019 za celoživotné dielo v oblasti divadla a inscenáciu Thomasa Vinterberga, Mogensa Rukova Komúna, v réžii Juraja Nvotu. Pani Zita Furková získala Výročnú cenu Literárneho fondu 2019 za postavu Mathey v inscenácii v réžii Jakuba Nvotu **Čím rýchlejšie kráčam, tým som menšia a Ady Hajdu získal**

Výročnú cenu Literárneho fondu 2019 za postavu Epsilon v inscenácii v réžii Jakuba Nvotu
Čím rýchlejšie kráčam, tým som menšia.

Využívanie externých zdrojov

Divadlo získalo v roku 2019 z Fondu na podporu umenia finančné prostriedky v objeme 34.200,- EUR z celkovo žiadaných 66.200,- EUR. Na Festival ASTORKA 2019 to bolo 15.000,- EUR, na festival Dni ASTORKY v Prahe 4.200,- EUR, na tvorbu a naštudovanie inscenácie Pohľad z mosta, ktorú divadlo uvedie v roku 2020 získali 15.000,- EUR.

Záver

V roku 2019 bol počet divadelných predstavení odohratých na domácej scéne DAK '90 spolu 133 s návštevnosťou 28 322 divákov. Všetkých podujatí bolo spolu 160 a celková návštevnosť dosiahla 30 015 návštevníkov. DAK '90 napriek obmedzeným priestorovým a technologickým možnostiam kreatívne využíva všetky dostupné možnosti a uvádza divadelné predstavenia v rôznych priestoroch divadla - Trezor (priestor v zázemí divadla), Foyer, hlavná scéna - v rôznych obmenách javiska (prvý rad a niektoré sedadlá sa nepredávajú kvôli scéne, ktorá zasahuje do hľadiska). Divadlo ASTORKA KORZO'90 patrí medzi stabilné piliere slovenskej divadelnej kultúry, čo najlepšie dokladuje divácky záujem doma aj v zahraničí a ocenenia zo strany odbornej obce.

BRATISLAVSKÉ BÁBKOVÉ DIVADLO

Foto archív Bratislavského bábkového divadla, záber z predstavenia Chronoškratkovia,

Sídelnou budovou Bratislavského bábkového divadla (BBD) je historický spolkový dom na Dunajskej ulici č. 36 v centre Bratislavy. Budova je v zlom stavebnotechnickom stave a v súčasnosti prebieha proces rekonštrukcie objektu. Proces rekonštrukcie zdržala náročná aktualizácia projektovej dokumentácie. Pre formálne a vecné pochybenia musel BSK ako zriaďovateľ divadla zrušiť dve verejné obstarávania na zhotoviteľa stavebných prác a rekonštrukcie. Tretie verejné obstarávanie bolo úspešné s predpokladom začiatku stavebných prác v druhom štvrtroku 2018. Po podpísaní zmluvy s víťaznou firmou VO Euro-Bulding a. s., v zmysle výsledkov z verejného obstarávania, sa v apríli 2018 začalo s búracími prácami na divadelnej časti budovy. Pri týchto prácach sa zistilo, že obvodový múr javiska a hľadiska nemá dostatočné základy. Na základe statického posudku bola stavba pozastavená. Na asanáciu existujúceho nosného obvodového muriva javiska a hľadiska bolo následne vypísané nové verejné obstarávanie. Firma Euro-Bulding a. s. na základe dohody vypovedala zmluvu a odovzdala stavenisko objednávateľovi. V roku 2019 dodávatelia dokončili búracie práce zadného traktu divadla a projektant dokončil revitalizáciu projektovej dokumentácie. Zo strany BSK bolo potrebné zabezpečiť nové stavebné povolenie a vyžiadať ďalší súhlas z Krajského pamiatkového úradu, pripravilo sa vypísanie nového verejného obstarávania rekonštrukcie divadla.

Z uvedených dôvodov bábkové divadlo už tri sezóny odohralo v náhradných priestoroch na Škultétyho ul. č. 5 v Bratislave.

Premiéry

BBD v roku 2019 uviedlo štyri nové inscenácie. V úvode roka 15. 2. 2019 mala premiéru inscenácia **POPOLVÁR**, v réžii M. Bečka, Z. Bruknerová, R. Beran. Klasická slovenská rozprávka inšpirovaná príbehom na motívy Dobšinského ľudových rozprávok priniesla deťom príbeh o ufuľanom lenivcovi a jeho prerode na „najväčšieho na svete“.

Divadelná inscenácia **NEVIDITEĽNÍ**, premiéra 26. 4. 2019, od tvorkyň progresívneho divadelného zoskupenia ODIVO, odkryla pred divákmi originálnym spôsobom záhadný svet bytostí, ktorých existencia nikdy nebola vedecky potvrdená. Spolu s tvorcami môžeme byť svedkami transformácie zvukov v hudbu, materiálu v živé bytosti, slov v poéziu. Hravá inscenácia, plná magických momentov, poštekľí fantáziu a preniesie divákov do sveta vízií, snov a fantastických dobrodružných objavov. Na tejto úžasnej ceste ich sprevádza hudba Juraja Haška, lídra kapely Sto múch.

V októbri pokračovalo divadlo premiérou hry **CHRONOŠKRIATKOVIA** trojice autorov Kočinský, Klárová, Maksymov. Deťom predstavili dobrodružný príbeh o výprave za Zubom času prerozprávanej formou puppet cinema, príbeh o vzbure proti autoritám, naštrbenom priateľstve a veľkej výprave za zmúdením.

Ďalšiu premiéru uviedli v divadle 11. 10. 2019 pod názvom **O dvanástich mesiačikoch** v podobe neznámej verzie známej rozprávky. Je možné, že Holena a Macocha ani za desaťročia neprišli na to, ako to s dvanástimi mesiačikmi bolo naozaj? V tejto rozprávke je možné všetko. Dokonca aj to, že upratovanie je zábava. Bábkové pátranie po pravdivom príbehu o Maruške a dvanástich mesiačikoch pre malých aj veľkých. Inscenácia vznikla na motívy ľudovej rozprávky O dvanástich mesiačikoch v autorskej interpretácii, réžii a výprave Daši Krištofovičovej. Hravé bábkarské spracovanie, s humorným jazykom, bábkarskými trikmi, pesničkami a hudbou Dalibora Kociána, známeho aj ako sólového interpreta pod umeleckým menom Stroon.

Okrem uvedenia premiér v divadle počas roka naštudovali a uviedli pre najmenších divákov tri dramatizované **čítania Rozprávky z červenej ponožky, Zajko bojko a Soľ nad zlato** doplnené o výtvarné dielne. V roku 2019 pripravili pre detských divákov aj prvý ročník letného divadelného festivalu **LETODIVY**. Divadlo sa programovo už niekoľko rokov, venuje rozvíjaniu výtvarných zručností detských divákov. Súčasťou dramatizovaných čítaní sú výtvarné dielne.

Na svojej domovskej divadelnej scéne privítali počas roka aj hosťujúce divadlá Divadlo Buchty a loutky z Prahy, až z exotického Japonska zavítalo do bábkového divadla Divadlo Yamabiko, predstavili sa aj Divadlo Žihadlo, Nové divadlo a Divadlo Odivo. V exteriérových priestoroch záhrady pri divadle realizovali počas letných mesiacov **Divadelný jarmok**, na ktorom ponúkali návštevníkom kreatívne aktivity a hudobné vystúpenia. V rámci akcie Noc divadiel pripravili program „Podme ťahať za nitky“ a k 30. výročiu Nežnej revolúcie v divadle realizovali program „**Nežné rozHranie**“.

Zájazdová činnosť a divadelné festivaly

Počas roka sa bábkové divadlo zúčastnilo na šiestich medzinárodných festivaloch v zahraničí. Na festivale Divadelní svět v Brne (CZ) sa predstavili s hrou Malá morská víla, na festivale Maskarada Rezsow (PL) odohrali predstavenie Príbehy stien, na prehliadke Valizka Lomža (PL) tiež uviedli toto predstavenie, na festivale Mateřinka v českom Liberci odohrali Popolvára, na Loutkářskej Chrudimi (CZ) odohrali Popolvára a hru Neviditeľní a na Euro Kids Festival vo Washington DC (USA) sa predstavili publiku s hrou Popolvár. Televízia TA3 nahrala a odvysielala filmový dokument o účasti divadla na festivale v USA.

Divadlo vystúpilo aj na šiestich slovenských divadelných festivaloch. Boli to Dotyky a spojenia v Martine, kde uviedli predstavenia Príbehy stien a Adventúra, na festivale Bábková Žilina odohrali Príbehy stien, na Medzinárodnom festivale nových foriem kabaretného divadla a pouličného umenia v Banskej Štiavnici odohrali predstavenie Neviditeľní, na Záleskej divadelnej púti sa predstavili hrou Osmijankove rozprávky, na festivale Pohoda v Trenčíne uviedli Rozprávky z červenej ponožky.

Nominácie a ocenenia

Inscenácia Príbehy stien bola vybraná do hlavného programu festivalu Divadelná Nitra. Divadlo v roku 2019 získalo množstvo ocenení. Grand PRIX, cenu diváka získala inscenácia

Príbehy stien, ako aj ceny za réžiu Katarína Aulitsová a cenu za scénografiu Markéta Plachá, tiež za inscenáciu Príbehy stien. Divadlo získalo Cenu Ampliόν Argentum na festivale Ampliόν v Banskej Štiavnici za inscenáciu Neviditeľní, Cenu literárneho fondu za predstavenie Deduško a nomináciu na cenu Dosky získal netradičný koncept a réžia Márie Danadovej a Moniky Kováčovej v divadelnej hre Neviditeľní.

Využívanie externých zdrojov

Bábkové divadlo získalo v roku 2019 z Fondu na podporu umenia Ministerstva kultúry SR finančné prostriedky v objeme 27.500,- EUR. Na naštudovanie inscenácie Neviditeľní to bolo 11.000,- EUR, na projekt Chronoškratkovia získali 7.500,- EUR a na účasť na festivale Euro Kids Festival vo Washingtone DC (USA) získalo divadlo finančné prostriedky v objeme 9.000,- EUR. Bábkové divadlo získalo aj sponzorské príspevky vo výške 8000,- EUR.

Záver

V roku 2019 Bratislavské bábkové divadlo odohralo spolu 322 predstavení na domácej scéne a zúčastnilo sa šiestich divadelných prehliadok v zahraničí a vystúpili na šiestich festivaloch na Slovensku. Celková návštevnosť v divadle bola spolu 32 523 divákov, čím sa BBD zaraďuje k najnavštevovanejším kultúrnym inštitúciám v Bratislave a Bratislavskom kraji. Prevádzka a rozvoj divadla sú dlhodobo obmedzené uzatvorením sídelnej budovy a odkázanosťou na náhradné prenajaté priestory. Krízové podmienky limitujú nielen umeleckú tvorbu, ale aj rozvoj mnohých nadstavbových aktivít. Napriek náročnej situácii sa divadlu podarilo v posledných dvoch rokoch realizovať viaceré ambiciózne a vysoko hodnotné projekty, ktoré divadlu priniesli viacero nominácií a ocenení, obľubu u návštevníkov a rešpekt a uznanie domácej a zahraničnej odbornej obce.

DIVADLO LUDUS

Foto archív Divadla LUDUS, záber z predstavenia Tajný denník Adriana Mola,

Divadlo LUDUS je repertoárovým divadlom bez stáleho hereckého súboru, dramaturgicky zamerané predovšetkým na tituly pre deti a mládež. Hlavnou úlohou Divadla LUDUS je realizovať víziu modernej inštitúcie, ktorá napĺňa poslanie kultúrnej edukácie a divadelnej iniciácie. Divadlo pre mládež by v zdravej spoločnosti malo byť považované za základnú, všeobecne dostupnú verejnú službu, ktorú zriaďovateľ poskytuje občanom župy – rodičom, učiteľom a mládeži. Predpokladom fungovania takejto inštitúcie sú špecifické nároky na profesionalitu, kompetentnosť a hodnotovú integritu. Z toho vyplýva, že divadlo pre mládež nemôže byť principiálne zrovnávané s inými divadlami produkujúcimi mestskú kultúru či komerčnú zábavu. Účelom totiž nikdy nebude tvorba zisku či maximalizácia počtu divákov na predstavenie, ale zmysluplný dialóg s generáciou, ktorá onedlho bude rozhodovať o charaktere našej krajiny. Riaditeľ divadla Martin Kubran ešte na začiatku svojho pôsobenia definoval konkrétne kroky, prostredníctvom ktorých sa spolu so svojím tímom chce priblížiť k dosiahnutiu vytýčeného cieľa. V roku 2019 Divadlo LUDUS pod jeho vedením začalo tieto kroky realizovať.

V roku 2019 v divadle zmenili personálne zloženie a organizačnú štruktúru. Kým ešte v roku 2018 bol z 9 zamestnancov divadla jediným umeleckým pracovníkom umelecký šéf, v súčasnosti pri nezmenenom celkovom počte sú 5 zamestnanci definovaní ako umeleckí a zároveň odborní. Nová organizačná štruktúra zodpovedá zámeru, aby sa na portfóliu Divadla LUDUS aktívne umelecky a produkčne podieľali jeho zamestnanci. Väčšiu časť umeleckej a odbornej práce - tvorby a realizácie divadelných inscenácií a projektov namiesto externých spolupracovníkov vykonávajú interní zamestnanci Divadla LUDUS. (koncept, rešerše, dramaturgia, scenár, preklad, réžia) Taktiež produkcia, PR a marketing zostávajú naďalej v kompetencii interných zamestnancov divadla. Divadlo avizovalo zmeny v dramaturgii a v repertoári. Programovo sa venujú mladým divákovi 12+. Postupne z repertoáru vypustili menej náročné tituly, ktoré nezodpovedali profilácii divadla. Rozprávky pre menšie deti a kratšie klauniády nahradili náročnejšími činohernými inscenáciami.

Premiéry

Prvou premiérou 7. 2. 2019 bola inscenácia **Tajný denník Adriana Mola**, autorská dramatisácia kultovej knihy pre mládež anglickej spisovateľky Sue Townsendovej. LUDUS ju uviedol v slovenskej premiére. Ide o príbeh mladého chlapca, ktorý pozoruje svet okolo seba s odstupom a láskavou iróniou. Jeho prostredníctvom divák vidí komplikovanosť života a dospelých vzťahov z inej perspektívy.

Rozprávková hra Maurice Maeterlincka **Modrý vták**, premiéra bola 4. apríla 2019, patrí ku kánonickým dielam svetovej dramatiky. Divadlo LUDUS sa v novej podobe vrátilo k jednému z najúspešnejších titulov v jeho 50-ročnej histórii. Hlavní protagonisti príbehu na dlhej ceste odhalia mnohé tajomstvá a zistia mnoho prekvapujúcich vecí, modrý vták im vždy v inej podobe unikne. Šťastie má, zdá sa, mnoho podôb, nemožno ho však natrvalo vlastniť ako vtáčka vo vlastnej klietke. A tak premenlivý modrý vták na začiatku predstavuje sebeckú túžbu po šťastí, ale na konci zdieľanú nádej a súcit. Obe divadlom uvedené diela patria k čítankovej literatúre a sú predmetom výučby na základných a stredných školách.

Hru nemeckej autorky Kirsten Fuchs **Naše šaty!** uviedli v slovenskej premiére 11. 10. 2019 ako súčasť línie tzv. performance lecture. Vznikla divadelná prednáška, ktorá stimuluje v mladých divákoch kritické myslenie, resp. akcentuje dôležitosť kritického zhodnotenia prijímaných informácií. Študentom o tejto potrebe neprednáša profesor v triede, ale predváža im ju herečka na javisku. Po odohraní predstavenia zároveň školám ponúkli debaty s odborníkmi zo združenia Living Memory, ktorí so študentmi diskutujú o totalitných režimoch. Inscenácia Naše šaty! hrajú pre menšiu skupinu divákov, len v takej zostave má následná prednáška a odborne vedená diskusia podľa zmysel a optimálny účinok.

Projekt **Frankenschwein** vznikol v závere roka 2019 v spolupráci s autorkou Karin Hronskou, a s prizvanými výtvarnými a hudobnými umelcami v špecifickom priestore bratislavského Pistoriho paláca. Jedným z cieľov tohto projektu je ukázať divákovi, aké rozličné podoby môže mať divadlo. Opustili teda tradičný divadelný priestor a umožnili mladým návštevníkom vnímať divadlo ako syntézu zvukových, obrazových vnemov a rozprávania. V decembri divadelnú inštaláciu otestovali pred zasväteným publikom a v januári privítali žiakov zo staromestských škôl. So zástupcami Pistoriho paláca rokovali o možnosti rozšíriť aktivity v roku 2020.

Ďalšie podujatia

V júni sa v Divadle LUDUS uskutočnila tradičná štvordňová prezentácia ročníkových prác žiakov SZUŠ pod názvom HEPOTAPR – Herectvo, Pohyb, Tanec, Prednes.

Festivály a zájazdy

Na základe výberu odbornej poroty festivalu **Dotyky a spojenia** v Martine vystúpili s novou inscenáciou Tajný denník Adriana Mola.

Využívanie externých zdrojov

Divadlo LUDUS v roku 2019 nežiadalo žiadnu dotáciu z Fondu na podporu umenia MK SR ani z iného zdroja.

Záver

Divadlo LUDUS uviedlo v roku 2019 na domácej scéne 45 predstavení a 4 predstavenia odohrali na zájazdoch. Celková návštevnosť na predstaveniach na domácej scéne bola 6715 divákov, na zájazdoch to bolo 900 divákov. Celková návštevnosť na všetkých 49 predstaveniach usporiadaných Divadlom LUDUS bola 7615 divákov.

Tabuľka č. 7: Divadlá v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, prehľad roky 2016 – 2019

Organizácia	Rok	Počet pracovníkov	Premiéry	Predstavenia/ Zájazdy	Festivity	Oceňenia	Tržby/ vstupné (EUR)	Počet divákov
ARÉNA	2016	40	6	124/33	2	1	264 293,43	28 269
	2017	33	5	147/13	2	1	244 233,21	31 849
	2018	31	4	116/11/18	3	4	238 422,92	23 664
	2019	32	5	166/5	4	2	276 971,00	28 260
ASTORKA	2016	37	2	141/13	5	5	194 482	24 872
	2017	39	3	159/12	5	4	248 367,27	30 552
	2018	36	2	144/9 +21	6	6	261 065,57	30 351
	2019	38	3	160/10	5	6	286 271,67	30 015
BBD	2016	39	4	263/82	5	2	66 382,65	38 253
	2017	42	2	261/7	7	6	91 289,20	32 528
	2018	42	7	296/22	12	2	91 259,20	33 324
	2019	36	7	322/12	12	8	108 102,08	32 523
LUDUS	2016	9	2	71/17	2	3	20.978	9 980
	2015	9	3	93/12	1	0	18 734,50	10 364
	2018	9	1	51/6	1	0	26 532,34	7 860
	2019	9	4	45/4	1	0	29.591,09	7 615

MALOKARPATSKÉ MÚZEUM V PEZINKU

Foto archív Malokarpatského múzea v Pezinku, archeologický výskum na hradisku v lokalite Neštich, Svätý Jur, 2019

Malokarpatské múzeum v Pezinku sídli v národnej kultúrnej pamiatke, v pôvodne renesančnom meštianskom dome na ulici M. R. Štefánika č. 4 v Pezinku. Napriek tomu, že budova bola v roku 2007 rekonštruovaná, priestorovo a kapacitne nevyhovuje. Múzeum nemá priestory pre konzervátorské pracovisko, depozitáre sú stiesnené, nemá bezbariérový prístup pre návštevníkov. Plánovaným riešením je adaptácia podkrovia a prístavba schodiska a výťahu. Najväčším problémom a zároveň prioritou sídelnej budovy múzea v Pezinku sú nedostatočné priestory a kapacita toaliet. V roku 2019 múzeum pripravovalo projektovú dokumentáciu k plánovanej rekonštrukcii podkrovia, ktorá by aspoň čiastočne priestorové problémy zmiernila. Zámerom je vybudovať depozitár pre archeológiu, administratívu, registratúrne stredisko, priestor pre správcu budovy a najmä stabilnú prednáškovú miestnosť.

Malokarpatské múzeum spravuje okrem svojej sídelnej budovy v Pezinku štyri vysunuté pracoviská: **Synagógu v Senci**, **Múzeum Ferdiša Kostku v Stupave**, **Kaštieľ v Malinove**, a **Literárne a vlastivedné múzeum vo Svätom Jure**. Objekt synagógy sa začal rekonštruovať v júni 2018, v priebehu roka 2019 práce na rekonštrukcii pokračovali podľa harmonogramu. Prebiehali rozsiahle stavebné práce, ukončila sa rekonštrukcia strechy, bola zrekonštruovaná fasáda, osadili sa vitrážne okná. Začali sa rekonštrukčné práce na kazetovom strope, vnútorných stĺpoch a omietkach. Všetky etapy rekonštrukcie prebiehajú v úzkej súčinnosti s Krajským pamiatkovým úradom v Bratislave. Počas roka sa pracovalo súčasne na objekte nového infopavilónu. V súvislosti s budúcim využívaním priestoru na kultúrno-spoločenské účely bolo vytvorené logo synagógy a dizajn manuál, prebehol výskum židovského kultúrneho dedičstva BA kraja, ktorý bude slúžiť ako podklad k expozícii židovského kultúrneho dedičstva regiónu a začalo sa riešiť interiérové vybavenie synagógy a infopavilónu, spracováva sa konečný architektonický návrh exteriérových priestorov, ktorý bude fungovať ako komunitno-oddychový priestor, začal sa kreovať ideový zámer a koncepcia

fungovania budúceho kultúrno-kreatívneho centra s oficiálnym názvom Synagóga Senec – priestor pre kultúru

Múzeum F. Kostku v Stupave je od roku 2011 pre verejnosť uzavreté. V roku 2019 bola spracovaná projektová dokumentácia rekonštrukcie a adaptácie delimitovanej budovy na rozšírenie múzea Ferdiša Kostku. BSK podalo na Krajský pamiatkový úrad (ďalej KPÚ) v druhom kvartáli v roku 2019 žiadosť o vydanie rozhodnutia o zámere obnovy národnej kultúrnej pamiatky. Cieľom je revitalizácia objektov pre obnovenie prevádzky múzea tak, aby spĺňali architektonicko-výtvarné, dispozično-prevádzkové a technické kritériá a zároveň v nevyužívanom rodinnom dome Ferdiša Kostku v Stupave vytvoriť kreatívne centrum s akcentom na uchovávanie a rozšírenie tradícií habánskej keramiky, ktorá je pre danú oblasť regiónu charakteristická. Na základe rozhodnutia KPÚ k zámeru obnovy uvedených objektov prebieha postupná realizácia všetkých potrebných dokumentácií (inventarizácia, stavebno-technický posudok atď.), ktoré sú nevyhnutné pred realizáciou. Úrad BSK pripravuje architektonickú štúdiu na celý objekt a zároveň čaká na odporúčania KPÚ na odstránenie vlhkosti zadných objektov Múzea F. Kostku. Po ukončení všetkých prípravných dokumentácií schválených KPÚ zabezpečí Úrad BSK projektovú dokumentáciu na celkovú rekonštrukciu objektov a príslušného exteriéru.

V súvislosti s objektom **Parku a Kaštieľa v Malinove**, počas roku 2019 bol aktualizovaný dendrologický prieskum, ktorý obec Malinovo doplnila k žiadosti o povolenie na výrub obci Most pri Bratislave. V súčasnej dobe čaká BSK na rozhodnutie obce Most pri Bratislave k podanej žiadosti, na základe ktorej bude môcť prebehnúť samotný výrub stromov v parku pod záštitou obce Malinovo. V roku 2022 sa BSK plánuje uchádzať o externé zdroje, z ktorých zabezpečí komplexnú revitalizáciu v parku. Malokarpatské múzeum pripravuje ideový zámer využitia objektu kaštieľa v Malinove.

Hlavná odborná činnosť

Základnou odbornou činnosťou múzea podľa zák. NR SR č. 206/2009 Z. z. je nadobúdanie, ochrana, odborné spravovanie a prezentácia predmetov kultúrnej hodnoty. Múzeum bolo pôvodne miestne vinohradnícke múzeum. V duchu tejto tradície sa Malokarpatské múzeum v Pezinku vyprofilovalo najmä ako múzeum miestnych (malokarpatských) vinohradníckych a vinárskych tradícií. Tejto orientácii zodpovedajú aj obidve stále expozície múzea – **Dejiny vinohradníctva a vinárstva pod Malými Karpatmi** a v roku 2018 nanovo inštalovaná expozícia **Príbeh vína**, v ktorých prezentuje svoj zbierkový fond a interpretuje dejiny Malokarpatského subregiónu. Osobitne hodnotná a bohatá je zbierka historických lisov na prešovanie hrozna. Múzeum zároveň priebežne ponúka tematické výstavy a organizuje sprievodné podujatia zamerané na zatriktívnenie svojej ponuky, najmä v spolupráci s mestom Pezinok a ďalšími odbornými partnermi. Orientuje sa na zážitkové a interaktívne formy ponuky s využitím muzeálnych pedagógov a potenciálnych návštevníkov oslovuje aj v kontexte väzby na cestovný ruch.

Nadobúdanie a evidencia zbierkových predmetov

V roku 2019 múzeum získalo do svojich zbierok 441 zbierkových predmetov, čo celkom predstavuje 30 prírastkových čísiel, druhostupňovo bolo zaevidovaných spolu 146 čísiel. Odborne bolo ošetrovaných konzervovaním 190 zbierkových predmetov.

Odborno-výskumná činnosť a publikačná činnosť.

Odborní pracovníci múzea v roku 2019 pokračovali v dlhodobých vedecko-výskumných aktivitách z oblasti archeológie, etnografie a histórie, aktívne sa zúčastňovali na konferenciách, prednáškach, seminároch. Okrem výhľadových aktivít sa venovali najmä publikačnej činnosti v odborných periodikách i príležitostných zborníkoch. Pokračoval záchranný archeologický výskum Pezinok – Zámok, realizovali záchranný archeologický výskum vo Svätom Jure – Pezinské záhumenice (terénna časť, spracovanie nálezov

a vyhodnotenie výsledkov výskumu), vykonali predstihový záchranný archeologický výskum Modra – Mlyn vodný - terénna časť, pokračovali v realizácii záchranného archeologického výskumu Pezínok – Lipár, v realizácii záchranného archeologického výskumu Modra – Kaštieľ „Kultúrno-kreatívne oživenie tradícií (Heritage SK-AT)“, vykonali terénny archeologický a geofyzikálny výskum vo Svätom Jure – Hradisku Neštich, spracovali podklady k výstave Podoby vínnych pivníc v strednej Európe.

Okrem archeologických výskumov sa venovali aj publikačnej činnosti v odborných periodikách i príležitostných zborníkoch. Samostatne vydali publikáciu autora Júliusa Vaváka **Pevnosť v Malých Karpatoch** a publikáciu Olivera Solgu **Richard Réti – šachový génius**.

Kultúrno-spoločenské podujatia

V roku 2019 múzeum usporiadalo množstvo kultúrno-spoločenských podujatí. Pre verejnosť organizovali kreatívne dielne a kurzy maľovania na hodváb, plstenia, výroby modrotlača a pletenia korbáčov. Pripravili **Workshop remesiel**, na ktorom prezentovali remeselníkov v spolupráci s Malokarpatským osvetovým strediskom Modra a Rakúskom v rámci projektu Heritage SK-AT. Verejnosti ponúkli už dobre etablované regionálne podujatia **Pezinské víne pivnice, Noc s Andersenom, Pezinské viechy, Deň Sv. Floriána, Memoriál Richarda Retiho, Burzu kníh, Noc múzeí a galérií, Deň Sv. Urbana, Keramické trhy, Jánske ohne**. Múzeum sa zapojilo do regionálneho podujatia **Jablkové hodovanie**, pripravilo viacero odborných prednášok, usporiadalo Letné tvorivé dielne pre rodiny s deťmi, usporiadali ďalší ročník letného festivalu **Wine & art** na nádvorí múzea.

Počas roka pripravili pracovníci múzea viacero výstav. Maľby, sochy, grafiky, odev to všetko v sebe skrývala výstava s názvom **Lapit' umenie**. Žiakov, ktorí zavítali do múzea tu čakalo viacero aktivít. Na základe popisu na kartičkách hľadali príslušné obrazy a priradzovali jednotlivé nástroje k výtvarnému umeniu. Ďalšou bola výstava **Krivý svet** výtvarníka Ondreja Pijáka, v rámci ktorej sa konali Pondelky s autorom, rozprávanie pri obrazoch o obrazoch. Múzeum pripravilo aj putovnú výstavu **Stáli pri zrode Československa**, ktorá plní náučno-výchovnú úlohu, určená je pre stredné školy regiónu. 10. októbra 2019 sa konala v múzeu vernisáž výstavy **Podoby vínnych pivníc strednej Európy/Kellerlanschaften Mitteleuropas**

Spolupráca s inými inštitúciami

Odborní pracovníci múzea v spolupráci s Digitalizačným centrom Múzea SNP v Banskej Bystrici pracovali počas roka na digitalizácii a konzervovaní zbierkových predmetov. Múzeum pravidelne spolupracuje so združením Malokarpatská vínna cesta, s filozofickými fakultami univerzít v Bratislave a Trnave, s Okresným riaditeľstvom hasičského a záchranného zboru, Dobrovoľným hasičským zborom v Pezinku, spolupracujú s Múzeom včelárstva na Slovensku v Kráľovej pri Senci, Slovenským zväzom včelárov, so Štátnymi lesmi Tatranského národného parku, Ministerstvom životného prostredia, so Štátnym archívom SR, s pobočkou SNM – Múzeom Ľudovíta Štúra v Modre, so Slovenskou národnou galériou, s Mestským múzeom v Pezinku, so Slovenským archeologickým a historickým inštitútom, s Malokarpatským osvetovým strediskom v Modre a Malokarpatskou knižnicou v Pezinku. Dlhoročná je spolupráca múzea so základnými umeleckými školami v kraji, ako aj so základnými a strednými školami v regióne.

Využívanie externých zdrojov

Malokarpatské múzeum za rok 2019 získalo spolu 18 100,- EUR, z Fondu na podporu umenia Ministerstva kultúry SR na projekt Vybavenie depozitára dreva a kovu 3. fáza 6 000,- EUR, na Publikáciu Mohutný hrad v Malých Karpatoch 4 500,- EUR, na projekt Malokarpatské hradiská – záchrana pamiatok a informácii získali 7 000,- EUR. Múzeum získalo aj podporu zo zdrojov mesta Pezínok na podujatie Keramické trhy to bola finančná podpora vo výške 6 000,- EUR.

Záver

Aj v roku 2019 sa múzeum orientovalo predovšetkým na vinohradnícku a vinársku tradíciu. V tomto kontexte vykazuje dobré výsledky v oblasti nadobúdania zbierkových predmetov, ich odborného spracovania a prezentácie. V odbornej činnosti má výrazný podiel aj realizácia archeologických výskumov, ktorá pre múzeum predstavuje značný zdroj príjmov, aj keď na druhej strane výrazne zvyšuje nároky na skladové a depozitné priestory. Ťažisko sprievodných podujatí múzea tvorili kultúrno-spoločenské podujatia, ktorých bolo v roku 2019 celkom 127. Orientovali sa na previazanosť s turizmom, výstavy, odborné prednášky a koncerty. Osobitnú pozornosť múzeum venuje návštevníkom s telesným postihnutím, ktorým ponúka prehliadky svojich expozícií pre nevidiacich a nepočujúcich. Súhrnná návštevnosť v múzeu bola 7.041 osôb.

Tabuľka č. 8: Malokarpatské múzeum Pezinok, prehľad roky 2014 – 2019

Rok	Čerpanie rozpočtu k 31. 12. z BSK v €	Počet pracovníkov (priemerný prepočítaný)	Počet získaných exponátov	Počet návštevníkov
2015	360 061,00	17	272	7 351
2016	392 741,64	17	1334	5 426
2017	390 982,00	18	1297	6.514
2018	393354,00	15	77	7.031
2019	920 820,00	18	441	7.041

MALOKARPATSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO V MODRE

Foto archív Malokarpatského osvetového strediska v Modre, Deň otvorených ateliérov 2019

Malokarpatské osvetové stredisko v Modre (MOS) pôsobí už od roku 2003 v historickej budove kaštieľa na Hornej ulici č. 20 v Modre. Objekt ako aj príľahlá záhrada sú národnými kultúrnymi pamiatkami. Od roku 2017 sa v objekte realizuje projekt „Kultúrno-kreatívne oživenie tradícií“ v rámci projektu Heritage SK-AT, ktorý je financovaný z programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko. Cieľom projektu je vybudovať v kaštieli moderné kreatívne centrum na podporu rozvoja tradícií, čím sa obohatí funkcia a ponuka služieb Malokarpatského osvetového strediska. Súčasťou projektu je aj rekonštrukcia kaštieľa a parkovej záhrady. V roku 2019 projekt pokračoval položením strešnej krytiny, čo značne uľahčilo stavebné práce v zimnom období. Z kaštieľa sa stane po ukončení prác moderné kultúrno-kreatívne centrum regiónu s výstavnými priestormi, vinotékou, digitalizačno - dokumentačným pracoviskom a študovňou. Projekt rekonštrukcie zahŕňa okrem rekonštrukcie kaštieľa aj revitalizáciu záhrady. Ukončenie stavebných prác je naplánované na koniec roka 2020. V rámci projektu vzniká aj samostatné digitalizačné pracovisko, v ktorom odborní pracovníci digitalizujú vybrané predmety historického a kultúrneho významu z celého Bratislavského kraja. Každý zdigitalizovaný predmet je zdokumentovaný v 2 D rozmere a má spracovaný popis, je zaradený do databázy, ktorá sa bude v budúcnosti rozrastať a uchovať pre ďalšie generácie.

Malokarpatské osvetové stredisko je jediným zariadením svojho druhu v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, pričom vykonáva aj časť funkcií, ktoré v minulosti zabezpečovalo Národné osvetové centrum v Bratislave a bývalé obvodné kultúrne a spoločenské strediská mestských častí. Do záberu pôsobnosti Malokarpatského osvetového strediska patrí celé územie samosprávneho kraja - Bratislava s piatimi okresmi, okres Pezinok spolu 17 miest a obcí, okres Senec a jeho 28 miest a obcí a okres Malacky, kde je 25 miest a obcí. Je to široký záber pôsobnosti, pričom dlhodobou vyvstáva potreba zriadenia vysunutých pracovísk v okresoch Senec a Malacky, príp. Stupava.

Hlavná odborná činnosť

Medzi hlavné činnosti kultúrno-osvetových zariadení patrí realizácia kultúrnej politiky štátu delegovaná na samosprávne kraje, najmä v oblasti neprofesionálnej kultúry, tzv. záujmovo umeleckej činnosti (súťaže, postupové prehliadky, výstavy). V roku 2019 zrealizovalo stredisko 16 súťaží a prehliadok, 24 vlastných kultúrno-spoločenských podujatí. Ďalšou dôležitou oblasťou je odborná metodická a koordinačná činnosť. V roku 2019 stredisko zrealizovalo v Dome kultúry v Bernolákove Metodický deň pre pracovníkov z oblasti kultúry v regióne, pripravili viacero tematických rozborových seminárov, v priebehu roka poskytovali metodické poradenstvo pre záujmové kolektívy a viedli koordinačné podujatia (škola tanca, stretnutia pre vedúcich súborov a pod.).

Pre širokú verejnosť v roku 2019 boli určené kultúrno-spoločenské podujatia: **ITF SlovakiaTour 2019, GO a REGIONTOUR** Brno, **Medzinárodný veľtrh turizmu a voľného času Wroclaw, Ples seniorov BSK, Medzinárodný festival detských folklórnych súborov, Svätajurské hody, Deň jedného vinára, Vína na hrade Modrý kameň**, podujatie **Hody ako pred 100 rokmi** na zámku v Jedenspeigene pripravili ako súčasť projektu HERITAGE SK/AT, v rámci ktorého sa zapojili aj do podujatia **Rakúske dni otvorených ateliérov, Salón výtvarníkov, Otvorené pivnice sv. Urbana, Malokarpatský slávik, Ženy, víno a vône**, ďalej pripravili **Deň otvorených pivníc, Deň vo vinohradoch, Jablkové hodovanie**. Do jedenásteho ročníka regionálneho podujatia **Jablkové hodovanie** sa v roku 2019 zapojilo množstvo miest a obcí a podujatie sa stalo neodmysliteľnou súčasťou jesene v regióne. V jeseni sa predstavili na **World Travel Show 2019** Waršava, PL. Väčšina podujatí získava na význame aj z hľadiska podpory rozvoja cestovného ruchu.

Výstavná a edičná činnosť, propagácia, dokumentácia

V roku 2019 usporiadalo stredisko výstavy **Výtvarné spektrum, Amfo 2019 a Salón výtvarníkov**, na ktorom prezentovalo svoju tvorbu množstvo autorov z regiónu. V spolupráci s partnerským regiónom Dolné Rakúsko pripravilo MOS už piaty ročník **Dňa otvorených ateliérov**, podujatie, ktorého ambíciou je propagácia výtvarnej tvorby a rozvoj medzinárodnej komunikácie a spolupráce výtvarných umelcov na Slovensku a v Rakúsku.

MOS pri propagácii a prezentácii podujatí intenzívne spolupracuje s RTVS, TV Markíza, TV JOJ, Slovenským rozhlasom, SITA, TASR, Pravdou, Sme, Pezinskou TV.

Významným nástrojom na dokumentáciu, prezentáciu a informovanie verejnosti vo vzťahu ku kultúrno-spoločenským podujatiam a udalostiam je vydávanie **časopisu Vidiečan**, ktorý MOS redakčne pripravuje a vydáva. V spolupráci so Združením Malokarpatská vínná cesta vydalo MOS množstvo propagačných materiálov o Bratislavskom kraji a o podujatí Malokarpatská vínná cesta, ktoré poslúžili na prezentáciu kraja aj na veľtrhoch cestovného ruchu.

Spolupráca s inými inštitúciami

MOS Modra spolupracuje pri organizovaní podujatí so všetkými kultúrnymi zariadeniami v Bratislavskom kraji, s občianskymi združeniami, so Združením miest a obcí Malokarpatského regiónu, Občianskym združením Malokarpatská vínná cesta a s miestnou samosprávou. Pôsobí aj ako metodicko-poradenské centrum pre subjekty z oblasti kultúry (kultúrne domy, oddelenia kultúry samospráv, školy, stavovské a záujmové združenia...). Intenzívne buduje vzťahy s občianskymi združeniami, ktorých náplňou činnosti sú jednotlivé oblasti kultúry (napríklad záujmové a umelecké súbory). Stálymi partnermi MOS sú: Cech detských folklórnych súborov, Združenie regiónu Záhorie a Podunajsko, Slovenská ľudová majolika s Cechom keramikárov Slovenska, Regionálna rozvojová agentúra Senec a Pezinok, občianske združenie RÉVIA, združenie Pre Záhorie a mnohé ďalšie.

Využívanie externých zdrojov

Z finančných prostriedkov Európskej Únie je realizovaný projekt Kultúrno - kreatívne oživenie tradícií v rámci programu INTEREG V-A, SK/AT /prioritná os 1 – Ochrana prírodného a kultúrneho dedičstva a biodiverzity/ investičná priorita 6 c – Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov prostredníctvom zachovania a ochrany životného prostredia, podpory a rozvoja prírodného a kultúrneho dedičstva.

Na 16 postupových súťaží a prehliadok v roku 2019 sa Malokarpatskému osvetovému stredisku podarilo získať finančné prostriedky v hodnote 45 000,- EUR.

ZÁVER

Malokarpatské osvetové stredisko v rozsahu svojej hlavnej činnosti realizuje podujatia a aktivity segmentu štátnej kultúrnej politiky delegovanej na samosprávne kraje ako aj vlastné podujatia. V roku 2019 zrealizovalo všetky plánované podujatia. Spolu stredisko pripravilo 56 podujatí z toho 16 postupových súťažných prehliadok, 24 vlastných podujatí a 16 vzdelávacích aktivít. Kvalitná a bohatá bola aj edičná a publikačná činnosť. MOS si zo zdrojov z vlastnej činnosti vybudovalo dobré technické vybavenie a z rovnakých zdrojov kryje aj náklady na údržbu sídelnej budovy. Návštevnosť na podujatiach sa dá len odhadnúť, lebo všetky podujatia sú určené pre širokú verejnosť a vstupné sa nevyberá. V roku 2019 to bolo viac ako 25.000 návštevníkov.

Tabuľka č. 9: Malokarpatské osvetové stredisko v Modre, prehľad roky 2014 – 2018

Rok	Čerpanie rozpočtu k 31. 12. z BSK v €	Počet pracovníkov	Počet súťažných aktivít	Počet vlastných podujatí	Počet vzdelávacích aktivít
2015	366.738,18	13	34	24	16
2016	491 908,32	13	34	24	15
2017	450 091,00	16	18	27	10
2018	416134,23	16	15	27	7
2019	578 903	13	16	24	16

MALOKARPATSKÁ KNIŽNICA V PEZINKU

Foto archív Malokarpatskej knižnice v Pezinku, záber z podujatia Literárny kolotoč 2019

Malokarpatská knižnica v Pezinku (MKP) sídli v budove vo vlastníctve BSK na Holubyho č. 5 v Pezinku. Objekt prešiel v nedávnej minulosti čiastočnou modernizáciou, v rámci ktorej sa podarilo vybudovať bezbariérový prístup pre návštevníkov a zaviedol sa moderný elektronický evidenčný systém s bezpečnostnými portami. Knižnica výhľadovo potrebuje modernizáciu a rekonštrukciu. Vážnym rizikom pre stavebno-technický stav a životnosť budovy je suterén, ktorý bol v minulosti zasypaný stavebným odpadom a sutinou.

MKP v súlade so zriaďovacou listinou poskytuje knižnično-informačné služby používateľom a čitateľom knižnice a zabezpečuje odbornú metodickú pomoc mestským a obecným verejným knižniciam **v celom Bratislavskom samosprávnom kraji**. Buduje a sprístupňuje fond regionálnych dokumentov, spracováva a sprístupňuje regionálne databázy článkov, dokumentov a osobností. Knižnica má plne automatizované odborné činnosti aj ekonomickú a personálnu agendu. Súčasťou jej služieb pre čitateľov a verejnosť je verejný internet a sprístupňovanie vlastných aj externých databáz používateľom knižnice. Progresívnym a moderným prístupom sa knižnica zaradila medzi popredné pracoviská svojho druhu na Slovensku.

V roku 2019 sa knižnica zamerala tak ako po iné roky najmä na plnenie úloh z ročného plánu činnosti. Sprostredkovávala univerzálny knižničný fond pre všetky vekové a sociálne skupiny návštevníkov, vrátane elektronických dokumentov. Pripravovala kultúrne, vzdelávacie a komunitné podujatia pre širokú verejnosť. Ako jediná knižnica v regióne vykonávala funkcie v oblasti regionálnej bibliografie a regionálnej metodiky. Do metodickej pôsobnosti Malokarpatskej knižnice v r. 2019 patrilo 56 verejných knižníc okresov Pezinok, Malacky a Senec, z toho 5 mestských knižníc (Modra, Svätý Jur, Senec, Malacky, Stupava), dve profesionálne obecné knižnice s profesionálnym knihovníkom (Častá, Vištuk), 32 neprofesionálnych obecných knižníc s dobrovoľným pracovníkom a 9 **stagnujúcich knižníc** zatvorených z dôvodu rekonštrukcie budovy, ktorá je sídlom knižníc, alebo pre nevhodné priestory (Veľký Biel, Tureň, Budmerice, Tomášov, Doľany, Láb, Jablonec, Dunajská Lužná,

Pernek). Až **sedem knižníc nepracuje viac ako 5 rokov** (Slovenský Grob, Kalinkovo, Kostolná pri Dunaji, Vlky, Borinka, Hamuliakovo, Suchohrad), na odporúčanie Slovenskej národnej knižnice v Martine do počtu knižníc v regionálne pôsobnosti už nespádajú, napriek tomu, že obce oficiálne svoje knižnice na zasadnutí obecného zastupiteľstva a ani na MK SR nezrušili.

Významnou časťou činnosti knižnice je organizácia kultúrnych a vzdelávacích podujatí. V roku 2019 zorganizovala **370 podujatí** pre deti i dospelých, na podujatiach privítala množstvo spisovateľov, prekladateľov, ilustrátorov, publicistov, hudobníkov a významných osobností.

Knižnica sa v r. 2019 sústredila predovšetkým na organizáciu podujatí podporujúcich čítanie a propagujúcich literatúru rôznych žánrov. Zorganizovali stretnutia, besedy a čítania so známymi detskými spisovateľmi ako aj so spisovateľmi pre dospelých, kde pozývali najmä autorov pôsobiacich v regióne. Zorganizovali 3. ročník medzinárodného festivalu poézie **FELIBER POETRY** a pripravili výstavy regionálnych umelcov. Knižnica sa zapojila do viacerých národných aj medzinárodných aktivít a podujatí. Boli to **Týždeň slovenských knižníc**, obľúbená **Noc s Andersenom**, medzinárodné podujatie na podporu detského čítania, **Deň ľudovej rozprávky**, či podujatia **Týždeň mozgu a Prečítané leto** pre rodiny s deťmi. Dlhoročnú tradíciu má podujatie **Literatúra v Radnici** obľúbené besedy a diskusie s tvorcami literatúry, ktoré v priestoroch historickej Radnice moderuje Veronika Šikulová, na ktorých sa v priebehu roka vystriedali hostia Félix Ján Tkáč, Štefan Chrappa, Silvester Lavrík, Andrea Coddington, Michal Kubovčík, Iris Kopcsayová, Mária Kopcsay, Ľubo Dobrovoda, Denisa Fulmeková, Petr Borkovec, Erik Jakub Groch, Pavel Traubner, Dávid Mináč, Ján Budaj, Monika Kapráliková, Monika Kompaníková, Veronika Šikulová. V rámci podujatí **Literárne utorky** to boli besedy so spisovateľmi, prednášky o regionálnych osobnostiach s Agátou Petrakovičovou, Sylvou Hrdlovičovou, Radoslavom Passiom, Iris Kopcsayovou, Vladimírom Barboríkom, Irenou Brežnou, Andrejom Hricom, Antonie Krzemieňovou, Veronikou Šikulovou, Elenou Žigovou. **Cyklus Skvelá veda** priniesol prednášky a diskusie pre laickú verejnosť z oblasti prírodných vied, podujatie moderoval Mária Kopcsay, ako hostia vystúpili Pavol Široký, Pavol Faško a Martin Krasňanský. V rámci kultúrneho leta pripravili **Literárny kolotoč**, v roku 2019 boli jeho hosťami členovia literárneho združenia Pars Artem Zuzana Kuglerová, Ondrej Kalamár, Benjamín Škreko, hudobným hosťom bol Peter Tarkay.

Pre detských návštevníkov knižnica pripravila cykly pravidelných podujatí **Kým školský zvonček zazvoní**, **Popoludnia s rozprávkou** orientované pre deti školských klubov a ich stretnutia s literatúrou, **Hodiny informačnej výchovy**, **Čítanie je IN** - neformálne besedy pre žiakov ZŠ o knižkách, ktoré si žiaci na hodine slovenčiny alebo v školskom klube prečítajú. **Pre seniorov** pokračoval aj naďalej cyklus **tréningov pamäti a koncentrácie**, bolo zrealizovaných 14 tréningov pamäti pre seniorov v 2 cykloch. Trénerka pamäti priniesla nové techniky precvičovania pamäti a koncentrácie.

Budovanie regionálneho fondu a regionálna bibliografia

V roku 2019 oddelenie regionálnej bibliografie a informácií zaevidovalo **45** titulov regionálnych periodík okresov Pezinok, Malacky a Senec. V knižničnom systéme CLAVIUS bolo spracovaných **944** článkov s regionálnou tematikou. Z celoštátnej tlače prichádzajúcej do Malokarpatskej knižnice vyexcerpovali **685** článkov týkajúcich sa regiónu, články skenovali, v elektronickej forme ich uchovávajú a sprístupňujú v rámci autorského zákona používateľom. Všetky regionálne periodiká knižnica archivuje a sprístupňuje v rámci prezenčných výpožičiek.

Do fondu regionálnej literatúry v roku 2019 pribudlo spolu **212** knižničných jednotiek a zrealizovalo sa celkom **3 178** prezenčných výpožičiek z fondu regionálnych dokumentov /FRD/. Knižnica priebežne analyticky spracováva odbornú literatúru a zborníky. Informácie týkajúce sa regiónu sú spracovávané v regionálnych databázach a sprístupnené používateľom a širokej verejnosti. Do databázy regionálnych osobností pribudlo **194** záznamov. V rámci informačných služieb bolo poskytnutých používateľom knižnice

5 844 bibliografických a faktografických informácií. Používateľmi bibliografických, informačných a rešeršných služieb sú predovšetkým vysokoškolskí a stredoškolskí študenti, pedagógovia, žiaci základných škôl a seniori študujúci na Akadémii tretieho veku v Pezinku, ktorí tiež patria medzi aktívnych používateľov.

Výstavná, edičná a propagačná činnosť

Počas roka pripravili v knižnici viacero samostatných výstav, takou bola aj výstava **Jane Beata AKVARELA**, výstava akvarelov regionálnej autorky Jany Lepejovej, výstava **Pohyb k nehybnosti** predstavila fotografie Antona Šmotláka. Pod názvom **Čaro keramiky** predstavili tvorbu regionálnej keramikárky Márie Hanúskovej a výstavu pripravili ako sprievodné podujatie Keramických trhov 2019. Ďalšou bola výstava **Igor Grossmann**, Slovenskí spisovatelia – výstava autorských portrétov slovenských spisovateľov 20. storočia - strednej a staršej generácie – zo zbierok SNM a fotografická výstava **Ignác Bizmayer**, Spomienky na detstvo a mladosť, výstava fotografií, dokumentov a kníh o živote a diele Ignáca Bizmayera pri príležitosti jeho úmrtia. Neprofesionálni výtvarní umelci z Pezinka sa predstavili na výstave **Pezinský Kreatív**. Výstava obrazov a objektov združenia seniorov **Naša vlna** – slovenská vlnená renesancia bola zameraná na lokálnu vlnu zo slovenských oviec. Občianske združenie založené v Pezinku predstavilo skupinu ľudových tvorcov pracujúcich s vlnou z rôznych kútoch Slovenska a ich tradičné aj dizajnové výrobky, výstava bola spojená s 2 workshopmi pradenie a plstenie vlny.

Knižnica vydala v roku 2019 **Kalendárium regionálnych osobností okresov Pezinok, Malacky a Senec 2019, Okres Pezinok v tlači**, štvrťročník, **Okres Senec v tlači**, polročník, **Okres Malacky v tlači**, polročník, **OČK(o) 2/2019**, časopis knihovníkov okresov Pezinok, Malacky a Senec, ďalej vydala množstvo bibliografických letákov regionálnych osobností ako sprievodný materiál k vlastným aktivitám počas roka.

Knižnica v roku 2019 propagovala svoje podujatia a činnosť prostredníctvom propagačných letákov a plagátov v priestoroch knižnice a na frekventovaných miestach v meste, pravidelne uverejňovala informácie o novinkách a podujatiach na webovej stránke knižnice a na sociálnej sieti Facebook, na odborných webových stránkach pre knižnice (Infolib, Do knižnice) a na weboch mesta Pezinok a Pezinskej televízie. Osvedčilo sa vytvorenie osobitnej FB stránky pre cyklus podujatí Literatúra v Radnici, tento informačný kanál počas polroka zvýšil návštevnosť podujatí. Oddelenie pre deti a mládež systematicky pracovalo s propagáciou na FB stránke, čo sa odrazilo na jej sledovanosti aj návštevnosti oddelenia. Príspevky o pripravovaných a realizovaných podujatiach, o činnosti, plánoch a víziách knižnice boli publikované v regionálnych periodikách a médiách a v odbornej tlači. Pre webovú stránku pezinskej televízie mesačne pripravujú krátke informácie o aktuálne jubilujúcich regionálnych osobnostiach a knižných novinkách.

Využívanie externých zdrojov

V roku 2019 získala knižnica prostredníctvom projektov celkom 27.600,- EUR z Fondu na podporu umenia MK SR. Na medzinárodný festival Feliber Poetry získali 7.800,- EUR, na projekt Čítanie je IN na nákup knižničného fondu získali 18.000,- EUR, na projekt Čítajme, podujatia a vzdelávacie aktivity získali 2.800,- EUR. Mesto Pezinok podporilo činnosť knižnice sumou 300,- EUR na vzdelávacie a literárne podujatia detí a dospelých čitateľov a návštevníkov a Slovenská asociácia knižníc podporila projekt Stratené knihy sumou 100,- EUR.

Záver

Počet výpožičiek v r. 2019 bol 145 467 a knižnica pripravila celkom 370 podujatí. Pre knižnicu je dôležité mať dostatok nových kníh, množstvo knižných noviniek korešponduje množstvu výpožičiek. Naďalej pokračuje trend požičiavania si menšieho množstva kníh počas jednej návštevy knižnice. Pri výbere literatúry pracovníci knižnice

pomáhajú, a odporúčajú aj knihy staršieho vydania. Osvedčili sa aj tematické ponuky kníh napr. počas cyklu Prečítané leto. Pri realizácii kultúrnych podujatí v knižnici chýba dostatočne veľký priestor, podujatia sa realizujú vo výpožičných priestoroch, počas podujatia je problém umožniť požičiavanie kníh z týchto priestorov. Vynikajúci ohlas verejnosti si získal nový cyklus podujatí pre najmenšie deti Herničky a do knižnice prichádzajú rodičia na odporúčania, získavajú tak nových, predovšetkým detských čitateľov. Knižnica zároveň slúži aj ako bezpečná zóna pre deti, ktoré idú na krúžky, čakajú na rodičov alebo na prímestskú dopravu. Prečkajú tam zmysluplne čas, napíšu úlohy, zahrajú si spoločenské hry, prečítajú si kúsok z kníh, keďže je to jediný priestor tohto charakteru v okolí.

Aj naďalej zostáva problémom nedostatočné finančné ohodnotenie odborných pracovníkov a možnosť motivácie vyšším osobným príplatkom. Z dôvodu nedostatočného finančného ohodnotenia v roku 2019 skončili pracovný pomer 2 pracovníci.

Tabuľka č. 10: Malokarpatská knižnica Pezinok, porovnanie roky 2016-2018

Porovnávací tabuľka	2017	2018	2019	rozdiel
Počet používateľov	3 278	3 685	4232	+547
Deti do 15 rokov	1376	1 734	2295	+561
Počet návštevníkov	43 810	42 930	42 968	+38
Počet výpožičiek	145 213	147 023	145 467	-1556
Výpožičky e-kníh	128	143	152	+9
MVS iným	332	234	63	-224
Podujatia	453	389	370	-19
Návštevníci podujatí	9 481	8 725	9310	585
Ødenná návštevnosť	177,36	179	175	-4
Ø denná výpožička	587,01	613	591	-4

Tabuľka č. 11: Malokarpatská knižnica Pezinok, porovnanie roky 2015 - 2019

Rok	Čerpanie rozpočtu k 31. 12. z rozpočtu BSK v €	Počet pracovníkov	Počet výpožičiek	Počet knižných prírastkov
2015	268 930,00	17	150 976	3 981
2016	282 736,00	18	146 238	4 166
2017	337 307,00	18	145 213	3 977
2018	350 159,00	17	147 023	4 415
2019	399 634,00	18,5	145 467	4 274

ZÁVER

Inštitucionálna kultúrna infraštruktúra v Bratislavskom kraji je daná historicky. Kultúrne zariadenia prešli do zriaďovateľskej pôsobnosti BSK delimitáciou z Krajského úradu pri vzniku VÚC v r. 2002. Zloženie, počet a formy kultúrnych zariadení nie sú teda výstupom žiadnej koncepcie, či stratégie. To vysvetľuje aj tú skutočnosť, že BSK nezriaďuje žiadnu galériu.

Napriek tomu Kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK v maximálnej možnej miere svojimi službami saturujú celé územie kraja, pričom si aj v priebehu roka 2019 pri plnení zverených úloh udržali svoj odborný a profesionálny status. V súlade so Stratégiou rozvoja kultúry v Bratislavskom samosprávnom kraji na roky 2015 – 2020, schválenou Zastupiteľstvom Bratislavského samosprávneho kraja uznesením č. 46/2015 zo dňa 26.06.2015 pripravuje Odbor cestovného ruchu a kultúry BSK ako príslušný gesčný odbor každý rok Správu o činnosti kultúrnych zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Bratislavského samosprávneho kraja.